

Център на НПО
в Разград

Проект: “Правосъдие близо до хората: втора фаза”

Национална конференция “Правосъдие близо до хората” 19 февруари 2013г. град София

С подкрепата на Фондация „Америка за България”

От наблюдаваните четири теми по проекта се очертават три важни предизвикателства пред Висшия съдебен съвет:

- Да се преразгледат границите на съдебните райони - "съдебна география";
- Да се оптимизира броя на съдилища и прокуратури;
- Да се определят критерии за натовареност на магистратите.

ТЕМА 1. ЕТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ И КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

- Проведеното в първата половина на 2012 година наблюдение показва, че няма съществена промяна в практиките, установени от гражданските активисти в предходния мониторинг от 2011 година, който изследва напредъка на съда в Северна България.
- В съдилищата в Южна България магистратите формално спазват нормите на ЗПУКИ.

ТЕМА 1. ЕТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ И КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

- Съдиите попълват по различен начин, повечето със съкращения и в недостатъчна степен обстоятелствата в декларациите по ЗПУКИ за обвързаности и съобщават за възможни конфликти на интереси със свързани с тях лица.
- Налага се общия извод, че огласяването на тези факти цели не да осветли отношенията на зависимости, а да ги прикрие (доколкото това е възможно в рамките на закона).

ОТНОСНО ЗАКОНА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И УСТАНОВЯВАНЕ НА КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

- Магистратите да оповестят публично в декларациите си по ЗПУКИ размера на взети заеми, банкови кредити и кредиторите.
- Декларациите на магистратите да бъдат публикувани на интернет- страницата на съда, в който те правораздават.
- Декларациите по ЗПУКИ да бъдат публикувани в самостоятелни файлове за всеки магистрат.

ОТНОСНО ЗАКОНА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И УСТАНОВЯВАНЕ НА КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

- ВСС изпълнявайки чл.18, ал.1 да приложи работещ механизъм за контрол, който да гарантира, че в декларациите на съдиите пълно и точно ще са посочени имената им, имената на свързаните с тях лица, причините, които могат да породят конфликта на интереси, размера на получените от магистратите банкови кредити и кредиторите.
- Да се въведе софтуер, който да позволява търсенето на декларации по ЗПУКИ, като се ползва името на отделния магистрат.

ОТНОСНО КОДЕКСА ЗА ЕТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ МАГИСТРАТИ

- Съдии, съдебни заседатели и служители да не могат да работят в един съд, ако имат родствени отношения, живеят в съжителство, свързани са с бизнес отношения и други зависимости.
- Да не работят в един съдебен район съпрузи и роднини по права линия, по съребрена линия до четвърта степен или по сватовство до трета степен, хора във фактическо съжителство, свързани лица, икономически или други обвързващи отношения.

ОТНОСНО КОДЕКСА ЗА ЕТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ МАГИСТРАТИ

- Да не се избират съдебни заседатели, които са в роднински връзки със съдиите и други магистрати, които работят в същия съдебен район.
- Съдебните заседатели да не съвместяват дейността си с други длъжности в държавни и местни организации, които могат да породят конфликти на интереси (например общинска администрация, общински съвет – общински съветник).

ТЕМА 2. ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА СЛУЧАЙНИЯ ПРИНЦИП ПРИ РАЗПРЕДЕЛЕНИЕТО НА ПОСТЪПИЛИ СЪДЕБНИ ДЕЛА В СЪДА

- Гражданското наблюдение смята, че всички съдилища трябва да работят само с един унифициран за цялата страна продукт за случайно разпределение на делата.
- Прилаганият метод на случайния принцип е поставен под въпрос, ако се окаже, че електронната система, независимо от вида на продукта, който използва, позволява манипулиране.

ТЕМА 2. ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА СЛУЧАЙНИЯ ПРИНЦИП ПРИ РАЗПРЕДЕЛЕНИЕТО НА ПОСТЪПИЛИ СЪДЕБНИ ДЕЛА В СЪДА

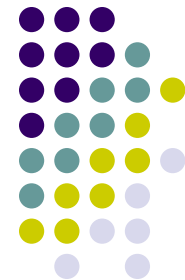
- Мониторингът отчита като недостатък, че съществуващата практика не позволява да се отчита фактическата и правна сложност на делата, подлежащи на разпределение, а като критерий се налага единствено количествения принцип.
- Принципът на случайното разпределение на делата може да се наруши не само като се манипулира електронната система.
- Практиката показва, че правилото може да се заобиколи и посредством „вратички“, които позволяват съдийският състав, годен да разгледа определено дело да се редуцира до точно определени имена, на които наистина случайно да се възложи точно определен процес.

ОТНОСНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕТО НА СЪДЕБНИ ДЕЛА НА ПРИНЦИПА НА СЛУЧАЙНИЯ ПОДБОР ЧРЕЗ КОМПЮТЪРНА ПРОГРАМА

- Да се унифицира процесът на случайното разпределение на делата във всички съдилища един програмен продукт, одобрен от Висшия съдебен съвет.
- При възлагането на обществената поръчка за създаване на софтуер за случайно разпределение на делата Висшият съдебен съвет да посочи като основен критерий за избор надеждността на информационната система и невъзможността тя да бъде манипулирана.

ОТНОСНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕТО НА СЪДЕБНИ ДЕЛА НА ПРИНЦИПА НА СЛУЧАЙНИЯ ПОДБОР ЧРЕЗ КОМПЮТЪРНА ПРОГРАМА

- Висшият съдебен съвет трябва да осигури централизирано съхранение на базата данни за случайното разпределение на делата, преписките и книжата, постъпили в съда, прокуратурата и следствените отдели.
- Опитите за манипулация и заобикаляне на принципа за случайния подбор да се разследват и наказват строго.

ТЕМА 3. ОТЧЕТНОСТ, ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ НА СЪДА

- През последните пет години се наблюдава развитие на политиките за прозрачност и публичност в съдебната система.
- Налице е стремеж съдът да предоставя повече и по-разнообразна информация на гражданите за услугите, които предлага, за дейността на съдебните канцеларии и за работата на съдебните органи.
- Препоръчваме Министерството на правосъдието да положи усилия за постигане на баланс между финансовия ефект и улеснен достъп на гражданите до правосъдие при управлението на съдебните сгради.

ТЕМА 3. ОТЧЕТНОСТ, ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ НА СЪДА

- Необходимо е да се облекчат условията за заплащане на съдебните такси за граждани. Висшият съдебен съвет да улесни процеса по въвеждане на електронни разплащания и монтиране на ПОС терминали в съдилищата.
- Налице е напредък в дейността на съдилищата, насочен към повишаване достъпността на гражданите до услугите, предоставяни от съдебните институции; видимо подобрене на мерките за информираност на гражданите, които съдилищата осигуряват в рамките на своите сгради.

ОТНОСНО ОТЧЕТНОСТ, ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ

- Висшият съдебен съвет да приеме стандарт за унифициране на интернет-страниците на съдилищата за цялата страна, според спецификата на институцията.
- Да се публикуват договорите на съдилищата за банково обслужване в изпълнение на Протокол №26 от заседание на Комисия ”Професионална квалификация, информационни технологии и статистика” на ВСС, проведено на 05.07.2011 г.
- В интернет-страниците на всички съдилища да се създадат чуждоезикови и звукови версии.

ОТНОСНО ОТЧЕТНОСТ, ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ

- В интернет-страниците на съдилищата да има рубрики с информация за раздел II от Закона за държавните такси – освобождаване от държавни такси.
- Всички съдилища да публикуват в отделни рубрики в интернет-страниците си информация за състава и дейността на Комисиите по професионална етика съгласно КЕПБМ.
- Съдилищата да публикуват редовно прессъобщения за своята дейност и интересни съдебни дела с цел повишаване на информираността.

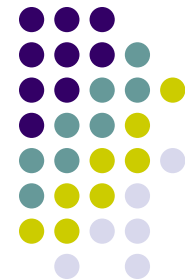
ТЕМА 4. ПРАВОСЪДИЕ ЗА ДЕЦА

- Необходимо е периодично преразглеждане на мерките за закрила по ЗЗДет по инициатива на социалните работници или директорите на социални домове.
- Необходимо е да се поставят измерими срокове за наложените мерки по ЗЗДет, които да съответстват на развитието на децата.
- Съдът трябва да съобразява индивидуалното развитие и да настанява децата за определен срок.

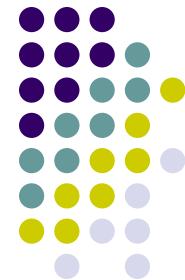
ТЕМА 4. ПРАВОСЪДИЕ ЗА ДЕЦА

- Считаме, че държавата, в лицето на изпълнителната и съдебната власт, трябва да разработи обща програма за създаване на подходящи условия за водене на съдебни процеси с участие на деца.
- Препоръчваме на територията на всеки съдебен окръг да се планира създаването на т.н. “синя стая”, в която да бъдат изслушвани децата.

В ОБЛАСТТА НА МЛАДЕЖКОТО ПРАВОСЪДИЕ

- Да се създадат единни професионални държавни стандарти за подбор и поддържане на квалификацията на магистрати, специално подготвени за работа с малолетни и непълнолетни.
- Предмет на държавна политика да стане задължителната специализирана подготовка на съдии и прокурори, натоварени да разглеждат дела с ненавършили пълнолетие участници.

В ОБЛАСТТА НА МЛАДЕЖКОТО ПРАВОСЪДИЕ

- Да се създаде ориентирана към правата на детето правна уредба, изцяло съобразена с международните правни стандарти, както и с установените най-добри практики в чуждестранните правни системи, когато същите са приложими към българската обществена действителност.

Център на НПО
Разград

ЗА КОНТАКТИ

Ел.поща: office@ngo-rz.org;

Интернет-страница:

<http://watch.ngo-rz.org/>

Телефон/факс: +359 (84) 661694

гр. Разград 7200

ж.к. Освобождение 34, етаж 1, п.к. 237